

Jak vést křížový výslech

Kategorie:

- [Blog NTT](#)

Od Petr Jalůvka - 1. Leden 2011

Pojednání o křížových otázkách v debatě nám představuje člen NTT Dušan Hrabánek.

Křížový výslech se poslední dobou stává poněkud opomíjenou součástí debaty KP. Správně vedený křížový výslech může přitom výrazně ovlivnit výsledek debaty. Snad k vyšší úrovni křížových výslechů dopomůže i tento příspěvek.

Stručně k pravidlům a co z nich plyne:

Podle pravidel tazatel:

- Řídí křížový výslech. Má tedy právo zarazit tázaného, pokud mluví příliš dlouho, nebo nemluví k věci;
- by měl ponechat tázanému přiměřený prostor k vyjádření. Zarazit tázaného ihned po „Ano, ale ...“ je přinejmenším neetické;
- se táže. Otázky by měly být stručné a výstižné – křížový výslech není další řeč;
- se k odpovědím tázaného dlouze nevyjadřuje, i když s nimi často nesouhlasí. K vyjádření se k výsledkům křížového výslechu slouží řeč, ideálně ta bezprostředně následující;
- musí zahájit poslední otázku před vypršením časového limitu. Tázaný pak má ještě bonusových 30 sekund na odpověď. Předseda panelu (popř. časoměřič) zarazí tazatele, který se bude ptát po uplynutí 3 minut.

Podle pravidel tázaný:

- Musí odpovědět na jakoukoli otázku. Nemá právo posuzovat, jestli je otázka relevantní. Odmítnout může jediné odpověď na otázku osobní;
- neodpovídá otázkou, může však žádat o přeformulování, pokud otázce nerozumí. (Hodí se zejména na anglické).

Podle pravidel rozhodčí:

- Přihlíží ke výsledkům křížového výslechu jen v případě, že budou použity v některé z následujících řečí,
- považuje použití výsledků křížového výslechu za dobrou strategii mluvčího,
- považuje tvrzení a důkazy vzešlé z křížového výslechu za již v debatě uvedené (pro účely posouzení, zda v druhé negativní nebo třetí řeči nebylo porušeno pravidlo o neuvádění nových argumentů).

Jak vést křížový výslech aneb rady pro tazatele:

Křížový výslech slouží má v debatě tři cíle:

1. Vyjasnit otázky, které nebyly v předchozí řeči jasně řečeny, nebo je tazatelova strana nezachytila. Typický bude dotaz na definici nebo kritérium. Této části doporučuji věnovat jen nezbytně nutnou dobu. Ztrácíte totiž čas pro další dva úkoly.
2. Upozornit na chyby argumentace protistrany. Náměty na otázky je dobré si poznamenávat už během řeči. Těch několik desítek sekund přípravného času věnujte sbírání námětů kolegů z týmu.
3. Připravit půdu argumentaci strany vlastní. Zejména třetím mluvčím (kteří vedou první křížový výslech) nic nebrání připravit si několik otázek již před začátkem debaty tak, aby „seděly“ na připravenou argumentační linii.

Obecně pak platí:

- Snažte se klást otázky stručné a výstižné. Není větší ztrátou času, než půl minuty vysvětlovat složitý dotaz, na který protřelý oponent reaguje „Mohl byste to prosím vysvětlit znovu?“
- Formulujte otázky uzavřené (buď vedoucí na odpověď ano-ne; nebo doplňovací). Na dotaz „Mohl byste, prosím, vysvětlit vztah vašeho druhého argumentu ke kritériu?“ vám bude zkušený oponent reagovat dvě minuty, doplní si svoji argumentaci a výsledek bude pro Vaši stranu naprosto nepoužitelný.
- Nenechte tázaného obrátit role tím, že Vám na dotaz odpoví otázkou. Na takovou otázku neodpovídejte a pokračujte v dotazování.
- Zkuste oponenta vhodně volenými otázkami přimět k tomu, aby připustil chybu ve své argumentaci. Mistrovskou ukázkou takové řady je výstup sira Humphreyho v známém seriálu Jistě, pane premiére [[Odkaz](#)]. Pro fajnšmekry v originále [[Odkaz](#)]. Video na YouTube už bohužel není, proto zkuste jeho [přepis](#).
- Pokud však z oponenta očekávanou odpověď nedostanete, protože vás prokoukl, zanechte marných pokusů a přejděte na jiné téma.

Rady pro tázané aneb jak odpovídat:

Úkolem tázaného je především nepoškodit pozici týmu a přestat křížový výslech bez ztráty květinčky. Jak tedy na to:

- Očekávejte, že tazatel rozpozná slabá místa Vaší linie. Dobrý tým má pro své argumenty připraven i plán „B“ pro případ jejich napadení. Vyvracení Vaší linie bude pro oponenty složitější, pokud některé „díry“ budou zaceleny již v křížovém výslechu.
- Snažte se předvídat, kam tazatel svým dotazem směřuje. Na málokterou otázku existuje jednoznačná odpověď. Bernard by v citované ukázce asi odpovídal trochu jinak, kdyby tušil, kam sir Humphrey směřuje.
- Neodpovídejte na všechny otázky „ne“. Vypadá to hloupě, jako že se úmyslně vyhýbáte odpovědi. Zkuste naopak využít odpovědi k vysvětlení některých bodů Vaší linie.

Závěrem:

Křížový výslech je efektivní jen tehdy, pokud jej ostatní účastníci debaty (a zejména

následující mluvčí) sledují, neboť výsledky křížového výslechu musí být použity v následujících řečech. Konverzace ostatních členů týmu během křížového výslechu je tak nejen projevem neúcty vůči kolegům, ale rovněž špatnou strategií.

I v křížovém výslechu platí základní pravidla slušnosti a společenského vystupování. Nejedná se o divokou hádku, nýbrž o duel, ve kterém si tazatel a tázaný s chladnou hlavou vyměňují otázky a odpovědi.